

Voorstel fiscaal kader deeleconomie

Inleiding

Sinds 2011 is de deeleconomie gedefinieerd als een trend. Nooit eerder deelt men zoveel spullen, tijd, wagens, De trend werd voor het eerst benoemd door Rachel Botsman in What's Mine is yOURS.

De exponenten van deze trend zijn globale marktspelers zoals Uber en AirBnB. Het allergrootste taxibedrijf, zonder eigen auto's en de allergrootste aanbieder voor overnachtingen, maar zonder eigen accommodatie.

Nast deze deelreuzen zijn er ook talrijke initiatieven die ook miljoenen aan investeringen konden binnenhalen. BlaBlaCar voor carpoolen, SnappCar, Drivy en Koolicar voor peer-to-peer autodelen, enzoverder.

De deeleconomie is de pioniersfase voorbij. Er is een breed landschap ontstaan van commerciële en impactgedreven aanbieders, van lokale tot globale spelers.

Verder stellen we vast dat het woord “delen” door haar brede definitie – toegang hebben tot – heel erg is uitgehold. Delen is een spectrum geworden, van burendelen in de enge zin, tot het quasi verrichten van een fulltime tijdsbesteding, al dan niet als zelfstandige.

De verschillende initiatieven hebben vaak voor de betrokkenen én het organiserende bedrijf een winstootmerk, hetzij in geld, hetzij in goederen. De grens tussen delen en werkelijk bijverdienen is in veel gevallen erg vaag, waardoor een onzeker fiscaal klimaat is ontstaan. Bovendien worden vaak heel wat transacties nooit aangegeven. De overheid loopt hierdoor dus ook heel wat inkomsten mis.

Het aantal transacties in deeleconomie per gebruiker is bovendien sterk aan het toenemen: Volgens de website “Inside AirBnB”¹ zijn 66% van de verhuurde kamers in Antwerpen vandaag appartementen, die exclusief voor AirBnB worden aangeboden (gemiddeld 105 nachten op jaarbasis). Deze trend zorgt dus ook voor een hoge druk op de lokale woningmarkt, waardoor er steeds minder appartementen beschikbaar zijn voor reguliere verhuur.

¹ <http://insideairbnb.com/> 2015-12-31

Taxistop en Autodelen.net pleiten daarom voor een nieuw fiscaal kader voor de deeleconomie. Dit kader moet gecreëerd worden, om de positieve impact van het delen te erkennen en te stimuleren (sociale cohesie, efficiënt gebruik grondstoffen, ...), maar ook om zij die inkomsten verwerven uit transacties in deze nieuwe economieën een faire fiscale bijdrage te laten betalen aan de samenleving.

De deeleconomie bevat vandaag een heel breed spectrum. Met ons voorstel willen we dit erkennen. We willen geen lijn trekken tussen goede en slechte aanbieders, maar een correct kader creëren dat maatschappelijk fair en voor iedereen duidelijk is.

Taxistop en Autodelen.net werkten samen dit voorstel uit, als eerste initiatief in het INTERREG V Noordzee-project Share-North.

Tussen 2015 en 2018 zullen beide organisaties initiatieven nemen om:

- *gedeelde mobiliteit te promoten bij diverse stakeholders*
- *expertise te verspreiden*
- *living labs in te richten*

Het project bevat onder meer een werkpakket 'sharing philosophy'. Vraagstukken over de deeleconomie kaderen hierbinnen. www.share-north.eu

Duidelijke terminologie

De verschillende initiatieven juist benoemen helpt alvast om concrete maatregelen te kunnen nemen. Taxistop en Autodelen.net inspireren zich daarvoor op de terminologie aangereikt door het Economisch Bureau van ING Nederland².

	Betalend	Zonder betaling
Delen (aangeboden bezit is ongebruikt/onbenut)	AirBnB, CarAmigo, Carpool.be, CozyCar, Dégage	Peerby (WijDelen), Couchsurfing, Woningoppas, huisruil
'Op-afroep'-economie (aangeboden capaciteit is speciaal voor dit doel)	AirBnB, Uber, ThuisAfgehaald, ListMinut, cambio	Konnektid, FreeForce, Lets-groepen
Tweedehands economie (overdracht van bezit)	Kapaza, eBay	Freecycle, kledijswap

AirBnB plaatsen we hier zowel bij 'delen', als bij 'op-afroep'-economie. In toenemende mate verschijnen op dit platform woningen die uitsluitend worden aangeboden aan toeristen. De eigenaars van deze panden kiezen voor korte huurtransactie via AirBnB in plaats van residentieel verhuur. Ook in Brussel en steden buiten België stellen we dit vast.

²ING Economisch Bureau – juni 2015: Ruim half miljoen huishoudens doen mee aan de deeleconomie”

Het Economisch Bureau ING bakent deeleconomie af tot het “betalend delen”. Wijzelf kiezen voor de bredere definitie, net omdat de lijn zo moeilijk te trekken is. Ook pragmatisch, omdat een gemeenschappelijke noemer mogelijk maakt om voor alle initiatieven een kader te creëren.

De tweedehandseconomie is voor ons om verschillende redenen specifiek, en houden we daarom buiten het hierna voorgestelde kader.

Voor ons is de deeleconomie bijgevolg de noemer voor:

- Delen, waarbij onderbenutte capaciteit wordt aangeboden, betaald of onbetaald
- Op-afroep transacties, betaald of onbetaald

Deeleconomie en fiscaliteit

DIVERSE INKOMSTEN

Vandaag is de fiscaliteit met betrekking tot de deeleconomie niet altijd even duidelijk. In de meeste gevallen geldt de regel voor belasting op diverse inkomsten. Dit zijn inkomsten uit activiteiten die niet regelmatig plaatsvinden, dit als onderscheid met beroepsinkomsten.

Het verschil tussen diverse (occasionele) inkomsten en beroepsinkomsten is niet altijd even duidelijk. In deze tabel³ zie je een onderscheid:

Diverse inkomsten	Beroepsinkomsten
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lage frequentie ▪ Geen snelle opeenvolging ▪ Minder belangrijk qua prestatie ▪ Beperkte organisatie ▪ Geen geld geleend om activiteit uit te oefenen ▪ Geen samenwerking tussen 2 of meer personen ▪ Nevenactiviteit los van de hoofdactiviteit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Frequent ▪ Onderling verbonden prestaties ▪ Aard en snelle opeenvolging van prestaties ▪ Belangrijk qua prestaties ▪ Activiteit die grote organisatie impliceert ▪ Geld geleend om activiteit uit te oefenen ▪ Samenwerking tussen 2 of meer personen ▪ Nauw verband met de hoofdactiviteit of in het verlengde van de beroepsactiviteit

Indien het inkomen voorkomt uit een occasionele activiteiten, zoals hierboven beschreven, dan geldt een belastingvoet van 33% op de inkomst, na aftrek van kosten. De kosten kunnen bewezen worden, of er kan gekozen worden voor een forfait. De belastingadministratie aanvaardt meestal 20% van de omzet als forfaitaire kost.⁴

Voor activiteiten uit de deeleconomie is deze fiscale regelgeving van toepassing. Bij diverse inkomsten moet bovendien geen BTW betaald worden. Er moet pas BTW betaald worden vanaf een jaarlijks

³ <http://www.kunstenloket.be/nl/advies/vergoedingen/occasionele-activiteit/> / 2015-12-31

⁴ http://www.standaard.be/cnt/dmf20150529_01704730/ / 2015-12-31

omzetcijfer van € 25.000. Zolang je op jaarbasis minder omzet genereert, ben je vrijgesteld als 'kleine onderneming'. Deze regelgeving is van toepassing op o.m. natuurlijke personen.⁵

NORMAAL BEHEER PRIVÉVERMOGEN

Er moeten echter geen belastingen betaald worden, als de inkomsten voortvloeien uit het normale beheer van privévermogen: dit is o.m. van toepassing op inkomsten uit roerende goederen. Het moet dan gaan om handelingen die een goede huisvader stelt om dit vermogen te behouden.⁶ Dit kan van toepassing zijn op particulier autodelen: verschillende gezinnen die kostendelend een auto delen. Deze gedeelde vorm van autobezit, kan beschouwd worden als een normaal beheer van privévermogen.

INKOMSTEN UIT ROERENDE GOEDEREN

Als de inkomsten voortvloeien uit de verhuur van roerende goederen, dan geldt een ander regelgeving: de inkomsten worden dan belast als 'inkomsten van roerende goederen'⁷. Dit omvat onder meer de inkomsten van 'lichamelijke roerende goederen' zoals de vergoedingen voor het verhuren, verpachten of gebruik van een personenwagen, bij peer-to-peer autodelen. De ontvangen huurinkomsten zijn in hoofdte van de verhuurder, in principe, belastbaar als 'inkomsten van kapitalen en roerende goederen'. Ook hier moet een onderscheid gemaakt worden tussen inkomsten die voortvloeien uit beroepsactiviteiten.

Wanneer de inkomsten belastbaar zijn als roerend inkomen, dan zal de particuliere verhuurder het netto-inkomen van de verhuring in zijn Belgische aangifte van de personenbelasting moeten aangeven. Onder "netto-inkomen" wordt verstaan het brutobedrag verminderd met de kosten. Als 'kosten' worden in aanmerking genomen:

- Ofwel de reële kosten die de verhuurder kan verantwoorden op basis van bewijsstukken (kosten van aanschaf, onderhoud en herstelling, etc.);
- Ofwel Forfaitaire kosten (ev. bij gebrek aan bewijsstukken van de reële kosten): deze forfaitaire kosten worden vastgesteld op 15% van het brutobedrag van de inkomsten

Wanneer de huurinkomsten belastbaar zijn als roerend inkomen, worden deze inkomsten belast tegen een afzonderlijk belastingtarief van 25% (tenzij de globalisatie van de roerende inkomsten met de andere belastbare inkomsten voordeliger zou zijn).

NOODZAAK AANPASSINGEN

De fiscale regels van toepassing op de deeleconomie lijken ons billijk. Toch pleiten we voor een aanpassing om volgende redenen:

- Heel wat transacties blijven onder de radar van de fiscus zodat belastingen ongeïnd blijven. Dit creëert een negatieve perceptie over de deeleconomie.

⁵ <http://financien.belgium.be/nl/ondernemingen/btw/btw-plicht/vrijstellingsregeling/2015-12-31>

⁶ V. IN ART. 90, WIB 92, BEDOELDE INKOMSTEN

<http://ccff02.minfin.fgov.be/KMWeb/document.do?method=view&nav=1&id=72447c3a-12be-4fde-991f-9e5a9d0d25e7#findHighlighted> / 2016-01-06

⁷ Wetboek van Inkomstenbelastingen (artikel 17 §1, 3° WIB 1992)

- De grens tussen occasionele activiteiten en beroepsactiviteiten is vaag. Wij verkiezen een duidelijke grens, zoals bij BTW-wetgeving.
- Er zijn twee gangbare regels: Diverse inkomsten (focus op activiteiten) en inkomsten uit roerende goederen (focus op goederen). Dit zorgt voor bijkomende onduidelijkheid.
- Als delen deel uitmaakt van het beheer van vermogen, als een goede huisvader, dan is er een vrijstelling. Het is echter helemaal niet duidelijk wanneer dit al dan niet geldt.

Wij stellen een fiscaal kader voor voor de betaalde activiteiten uit de deeleconomie. We laten ons hiervoor inspireren door bestaande regelgeving.

INSPIRATIE WETGEVING VRIJWILLIGERSWERK

De vrijwilligerswetgeving erkent het positieve van vrijwilligerswerk, en staat toe dat men een vergoeding kan ontvangen. Men kan kiezen tussen reële kosten, of forfaitaire.

Vrijwilligers kunnen nooit voor hun prestaties betaald worden maar de kosten die ze maken "mogen" wel vergoed worden mits de spelregels gerespecteerd worden.

- In 2015 is de maximum vergoeding € 32,71 per dag en € 1.308,38 per jaar. Bijvoorbeeld: 2 dagen/week een forfaitaire vergoeding van € 13 krijgen => 50 weken x 2dagen x € 13 = € 1.300 per jaar en dus conform de wet.
- Sinds 1 juli 2015 geldt de geïndexeerde kilometervergoeding: het maximum bedrag is voortaan 0,3412 euro per kilometer. Aantal gereden kilometers zijn steeds te bewijzen. Voor de fiets geldt nog steeds 0,20 euro per kilometer.
- Een combinatie van de forfaitaire vergoeding met een terugbetaling van vervoerskosten is mogelijk voor maximaal 2000 kilometer per jaar per vrijwilliger.

Verder bepaalt de wetgeving dat deze vergoeding mag gecombineerd worden met een werkloosheids-, ziekte-, of pensioensuitkering.

INSPIRATIE RULING CARAMIGO PEER-TO-PEER AUTODELEN

Het autodeelplatform CarAmigo heeft in België een rilingakkoord getroffen met de belastingdienst. De inkomsten die komen uit het verhuren van een wagen via het platform worden door de fiscus niet beschouwd als een beroepsinkomen, maar als inkomen uit roerende vermogen. De verhuurders moeten wel aan enkele voorwaarden voldoen. In feit heeft de fiscus bepaald welke regels van toepassing zijn.

- In de overeenkomst verklaart de fiscus dat hij autodelen niet als een beroepsinkomst zal beschouwen, zolang aan bepaalde vereisten voldaan wordt. Zo mag de eigenaar niet meer dan één auto verhuren via CarAmigo, mag hij die auto niet meer dan 60 dagen per jaar verhuren en mag hij er in totaal niet meer dan 2.400 euro mee verdienen.
- Onder deze voorwaarden mogen de eigenaars het geld dat ze inden, aangeven als roerende inkomsten, die belast worden aan 25 procent.
- De overeenkomst, die over heel België toepasselijk is, maar enkel voor het bedrijf CarAmigo, bepaalt bovendien dat de eigenaars 15 procent van de inkomsten als forfaitaire kosten mogen aftrekken.

INSPIRATIE SENAATSVORSTEL FRANKRIJK

In Frankrijk heeft een ruime werkgroep rond de collaboratieve economie een voorstel uitgewerkt voor een eenvoudige, correcte en efficiënte fiscaliteit.

- Een automatische aangifte van de operatoren, via een centrale database aan de fiscus
- Belastingvrije schijf tot € 5.000 per jaar.
- 14,6% belasting op verkoop producten, 24,6% op diensten

Meer info: http://www.senat.fr/fileadmin/Fichiers/Images/redaction_multimedia/2015/2015-Documents_pdf/economie_collaborative_pour_une_fiscalite_simple_juste_et_efficace_.pdf

ANALYSE

Inspiratie	Voordelen	Nadelen
Vrijwilligerswetgeving	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Erkenning vrijstelling ▪ Erkenning limiet per dag ▪ Gebruik forfaits ▪ Link met andere uitkeringen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Erg laag forfait, indien veel kilometers gereden worden ▪ Erg lage limiet per dag
Ruling CarAmigo	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Erkenning maximum ▪ Erkenning limiet in functie van aantal dagen ▪ Erkend als roerende inkomst (25% belasting) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Geen vrijstelling, wel maximum ▪ Onkosten zijn niet gelinkt met realiteit ▪ Elke gebruiker moet eigen aangifte doen ▪ Niet generaliseerbaar
Frans senaatsvoorstel	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Erkenning vrijstelling ▪ Eenvoudige fiscale administratie ▪ Voor elk initiatief van toepassing 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Geen erkenning van onkosten. Onkosten kunnen heel erg verschillend zijn, afhankelijk van de dienst. ▪ Er blijft een onduidelijk kader voor kleine lokale initiatieven, die zich niet kunnen aanpassen aan de centrale databank.

VOORSTEL TAXISTOP EN AUTODELEN.NET

Uitgangspunten:

- Beperkt vrijgesteld bedrag voor deelactiviteiten op basis van omzet
- Aftrek reële kosten of forfait
- Eenvoudige fiscale behandeling: mogelijkheid tot inning door operator.
- Duidelijkheid voor gebruikers en operatoren

Af te toetsen voorstel

- Per persoon hoeft een **jaarlijkse omzet tot € 500 per operator** niet aangegeven te worden. Hierdoor wordt vermeden dat voor kleine verrichtingen veel administratie door de operator en de individuele aanbieders moet gebeuren.
- Eens de omzet op jaarbasis hoger is dan € 500, dan is de winst belastbaar als roerend inkomen en wordt bijgevolg **belast aan 25%**.

Om te vermijden dat personen van operator gaan wisselen om geen belastingen te moeten betalen, kan de limiet per deelactiviteit beperkt worden, vb. € 500 voor peer-to-peer autodelen, € 500 voor het verhuren van kamers, enz. In Frankrijk kiest men voor een centrale databank van alle deelactiviteiten zodat de limiet niet geldt per operator, maar op alle deelverrichtingen. Het risico hierbij is dat alle initiatieven hun software moeten aanpassen om aan te sluiten op die databank. Dit zou voor kleinere operatoren of nieuwkomers een drempel kunnen zijn.

Deze belasting wordt

- Ofwel rechtstreeks geïnd door de operator en aan de fiscus doorgestort. Dit werkt bevrijdend: er dient door de persoon geen bijkomende aangifte te gebeuren.
- Ofwel informeert de operator de individuele gebruiker die een omzet behaalt van meer dan € 500 over de verplichte fiscale afhandeling. De operator houdt de gegevens ook ter beschikking van de fiscus.

De individuele aanbieder kan kiezen om **reële** kosten in mindering te brengen, maar, omwille van de eenvoud, ook forfaitair.

- Aftrekbare kosten kunnen zijn:
 - 20% van de inkomsten van de aanbieder of;
 - € 0,34/km (gekoppeld aan vergoeding die als dienstkilometer wordt uitbetaald aan ambtenaren, en jaarlijks wordt geïndexeerd). € 0,34/km wordt momenteel door de fiscus aanvaard voor carpoolen⁸.
 - € 6,91 per bereide maaltijd voor het occasioneel aanbieden van maaltijden in de buurt, zoals bijvoorbeeld bij Thuisafgehaald.be. Dit bedrag is de werkgeversbijdrage voor maaltijdcheques, en door de fiscus aanvaard als kostprijs voor een maaltijd⁹.
- (Variabele) kosten aan de operator, inclusief verzekering en BTW

⁸ http://financien.belgium.be/nl/particulieren/vervoer/af trek_vervoersonkosten/woon-werkverkeer/carpool#q6 / 2016-01-08

⁹ <https://www.bestuurszaken.be/maaltijdcheques-0> / 2016-01-08

Initiatieven, waarbij transacties enkel kostendelend zijn (kosten kunnen aangetoond worden, of zijn beneden de forfaitaire kilometervergoeding), hoeven geen specifieke fiscale administratie uit te voeren.

Operatoren communiceren de regels duidelijk aan hun gebruikers. Zij krijgen hiervoor een erkenning, een label waaruit blijkt dat zij correct de regels hanteren, en hun gebruikers informeren.

Iemand die een werkloosheids-, ziekte of pensioenuitkering ontvangt, kan zonder negatief gevolg jaarlijks tot € 500 omzet genereren per operator.

Het is de verantwoordelijkheid van een individueel persoon om indien nodig een aangifte te doen van beroepsinkomsten, indien er heel veel transacties gebeuren. De operator heeft wel de plicht om duidelijk te informeren over het onderscheid tussen occasionele en professionele activiteiten. Dit onderscheid heeft naast de fiscale afwikkeling bijkomende consequenties, afhankelijk van de activiteit:

- Vb. brandveiligheidsnormen bij kamerverhuur
- Vb. voedselveiligheidsnormen bij bereide maaltijden
- Vb. autoverzekering, medische geschiktheid voor professioneel vervoer

De voorgestelde bedragen en belastingvoeten zijn eerder als voorbeeld meegegeven. Zo is € 500 per operator eerder laag. Het is echter het principe van de vrijstelling dat we in dit document voorstellen.

	Betalend	Zonder betaling
Delen (aangeboden bezit is ongebruikt/onbenut)	De operator kan prijzen limiteren, zodat 'delen' geen fiscale gevolgen heeft. Indien er geen beperking is, en dus winst kan gegeneerd worden, dan is er belastingplicht.	Geen fiscale gevolgen
'Op-afroep'-economie (aangeboden capaciteit is speciaal voor dit doel)	Fiscale administratie is noodzakelijk.	Geen fiscale gevolgen

Voorbeelden

1. Een persoon maakt gebruik van het platform Carpool.be en vindt een carpoolpartner om regelmatig samen naar het werk te rijden.
 - Hij kiest ervoor om afwisselend te rijden. Er zijn geen financiële transacties. Er wordt geen winst gegeneerd, er is geen fiscaal gevolg.
 - Hij ontvangt van zijn passagier € 0,08 per km. Op jaarbasis ontvangt hij € 2.000. Het bedrag is enkel een bijdrage aan de kilometerkost, minder dan de kilometerprijs. De chauffeur dient geen belastingen te betalen.
2. Een persoon biedt regelmatig ritten aan voor € 0,40 per km.
 - De operator laat dit niet toe, omdat dit meer dan de officiële km-prijs is.

- De operator laat dit toe, en stelt op het einde van het jaar een omzet van € 1.600 vast voor 4.000 gecarpoolde kilometers. Hij kiest voor de forfaitaire kilometerkost € 0,34 bij carpoolen: De kost is € 0,34 x 4.000 = € 1.360. De winst in dat jaar is € 240. De operator informeert de persoon over de belasting. De chauffeur doet aangifte en betaalt een belasting van € 240 x 25% = € 60.
- 3. Een persoon biedt een studio uit voor toeristische accommodatie. De studio wordt 60 nachten verhuurd aan € 75 per nacht.
 - De jaarlijkse omzet is € 4.500. 10% van de transactiekosten werden reeds aan de operator betaald. De persoon ontving dus € 4.050 op jaarbasis. 20% van dit bedrag mag als forfaitaire kost worden afgetrokken. De belastingbasis is dus € 3.240. De operator kiest voor geautomatiseerde inning: hij int tijdens het jaar 25% x € 3.240 = € 810. De operator stort dit bedrag door aan de fiscus.

VARIANTEN

Geen fiscale vrijstelling

Geen fiscale vrijstelling is voor de gebruiker financieel minder interessant, maar biedt enkele voordelen:

- Minder kans op misbruik: Er wordt niet afgewisseld van operator om belastingen te ontwijken. Er wordt niet afgewisseld van persoonsprofiel om belasting te ontwijken, voorbeeld man en vrouw.
- Eenvoudigere inning door operator, omdat inning vanaf eerste transactie kan gebeuren.

Belasting als diverse inkomst 33%

Dit is een hogere belastingvoet, maar kan omwille van duidelijkheid verkozen worden omdat gelijkaardige inkomsten in het verleden ook geïnd werden als diverse inkomst.

Indien de betrokken persoon een laag belastbaar inkomen heeft, dan wordt een lagere belastingvoet toegepast.

CONTACT

*Autodelen.net vzw – K.M. Hendrikaplein 65B – 9000 Gent
Jeffrey Matthys, coördinator. 09 242 32 75 – jeffrey@autodelen.net*

*Taxistop vzw - K.M. Hendrikaplein 65B – 9000 Gent
Angelo Meuleman, projectverantwoordelijke. 09 242 32 18 – ame@taxistop.be*